

УДК 639.1+591.6

**АНАЛІЗ СТАНУ БІОТЕХНІЧНИХ СПОРУД
МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА «БАРС»**

Я. О. Степанович

студент 4 курсу, спеціальність «Лісове господарство»,

Надслучанський інститут НУВГП

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент І. В. Фізик

Надслучанський інститут Національного університету водного господарства та природокористування, м. Березне, Україна

Досліджено умови існування диких тварин у мисливському господарстві «Барс». Проведено облік та оцінку стану біотехнічних споруд, що належать до другої групи біотехнічних заходів, а саме заходи обмеженої дії. Встановлено відсоткове співвідношення біотехнічних споруд задовільного та незадовільного стану. Проаналізовано вплив якості біотехнічних споруд на ведення мисливського господарства.

Ключові слова: біотехнічні споруди, мисливське господарство, дикі тварини, природне середовище.

The conditions for the existence of wild animals in the hunting grounds of «Bars» have been studied. An inventory and assessment of the condition of biotechnical structures, belonging to the second group of biotechnical measures (measures with limited impact), were conducted. The percentage ratio of biotechnical structures in satisfactory and unsatisfactory condition was determined. The impact of the quality of these biotechnical structures on the management of the hunting grounds was analyzed.

Keywords: biotechnical building, hunting growing, wild animals, natural environment.

Екологічне та розумне ведення мисливського господарства зараз важко уявити без комплексу біотехнічних заходів, що націлені на відновлення популяцій дичини та поліпшення умов їх існування. Оскільки одним із основних біотехнічних заходів є підгодівля диких тварин необхідно виділити важливість біотехнічних споруд, їх якості, кількості та доступності. Раціональне застосування біотехнічних споруд передбачає пом'якшення впливу господарської діяльності людини на умови існування диких тварин та забезпечення їх кормовою базою у зимовий період.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми біотехнічних заходів у мисливському господарстві досліджували українські науковці. Зокрема, В. Д. Бондаренко в своїх навчальних посібниках «Біотехнія» та «Біотехнічні заходи» досліджує принципи покращення умов проживання мисливських тварин, відтворення видів і оптимізації чисельності популяцій. Його праці є одними з основоположних у цій галузі, де автор приділяє увагу методам регулювання умов існування мисливських тварин у природних та штучних умовах [1].

Також дослідження біотехнічних аспектів мисливського господарства в Україні проводили М. М. Гром, С. І. Ключка та І. А. Чемерис. Їхні роботи зосереджуються на управлінні мисливськими угіддями та оптимізації чисельності різних видів тварин, а також на вивченні природного середовища і лісової фауни, що має важливе значення для підтримки екологічного балансу в мисливських угіддях [2].

Дослідження таких науковців стали фундаментом для впровадження біотехнічних заходів у мисливському господарстві України, спрямованих на збереження та розмноження мисливських видів, створення захисних насаджень та розведення диких тварин у вольєрах.

Над дослідженням проблем ведення мисливського господарства, зокрема здійснення біотехнічних заходів, працювала низка вчених, Делеган І. В. [3], Лебедева Н. І., Петриченко В. В. [4], Хоєцький П. Б. та інші [5].

Постановка проблеми. Проблема відсутності комплексного аналізу стану біотехнічних споруд у мисливських господарствах є особливо актуальною, тому що вони безпосередньо впливають на чисельність диких тварин та умови їх існування [6]. Водночас біотехнічні заходи, такі як створення годівниць, солонців, штучних водойм, потребують постійного моніторингу та модернізації для відповідності сучасним екологічним і технологічним стандартам. Отже, дослідження стану біотехнічних споруд є актуальним і необхідним для вдосконалення управлінських рішень у мисливському господарстві, оптимізації витрат та забезпечення стабільного розвитку екосистем мисливських угідь.

Мета дослідження – дослідити стан біотехнічних споруд, що розміщені на мисливських угіддях «Барс», та проаналізувати доцільність їх встановлення.

Об'єктом для досліджень були обрані біотехнічні споруди, що розміщені на території мисливського господарства «Барс». Оцінка біотехнічних споруд проводилась шляхом спостереження, під час цього дослідження нами було пройдено та об'їхано понад 100 км. Оцінювали наочним методом та розподілили за категоріями стану «задовільний» або «незадовільний».

Загальна площа мисливського господарства «Барс» становить 20,1 га, з них 12,9 га – лісова, 5,7 га – польова, 1,3 га – водно-болотна. А сумарна кількість облікованих тварин становить: копитні – 489 голів, хутрові звірі – 838 голів, пернатої дичини – 9020 голів. Ці показники є досить високими і вказують на задовільні захисні та кормові властивості цих територій. Також можемо зробити висновки, що умови для ведення мисливського господарства встановлені таким чином, що сприяють збереженню та підтриманню чисельності лося, оленя, козулі, кабана, зайця-русака та водно-болотної дичини. Забезпечується належна кормова база та викладка, що є важливою частиною ефективного мисливського господарства. Також висока щільність одиниць дичини на гектар площі є показником правильних біотехнічних заходів та доцільним використанням біотехнічних заходів.

Для забезпечення стійкого та продуктивного ведення господарства в мисливському комплексі «Барс» нами оцінено 9 видів біотехнічних споруд, в тому числі і біополя загальною площею 14 га, 50 годівниць, 3 навіси, 10 підгодівельних майданчиків для птахів, 5 живоловів, 2 місця для розробки добутої дичини та 2 місця для відпочинку мисливців. Біополя знаходяться у задовільному стані і повністю виконують свої функції. Зі 111 солонців лише 1 знаходився у незадовільному стані. Із 27 підгодівельних майданчиків для звірів 1 потребує ремонту. Така ж ситуація і з вишками для мисливців, одна з 8 потребувала ремонтних робіт. Отримані результати були статистично оброблені з використанням програми Microsoft Excel та сформовані в таблицю.

Шляхом математичних обрахунків ми встановили, що 99,28% споруд знаходяться в стані задовільному для успішного ведення господарства, а 0,72% споруд можна ідентифікувати як такі, що потребують ремонтних робіт. Встановлена кількість споруд, що потребують ремонтних робіт, не завдає суттєвих втрат під час ведення господарства, а пошкодження будуть відремонтовані ще до кінця поточного року.

Мисливське господарство «Барс» можна вважати цілком успішним зважаючи на щільність мисливської дичини.

Таблиця

Кількісний та якісний стан біотехнічних споруд на базі мисливського господарства «Барс»

№	Назва споруд	Кількість	Стан «задовільний»	Стан «не задовільний»
1.	Годівниці	50	50	0
2.	Солонці	111	110	1
3.	Навіси (вкриття для копитних)	3	3	0
4.	Підгодівельні майданчики, всього:	37	-	-
	в т.ч. для звірів	27	26	1
	для птахів	10	10	0
5.	Живолови	5	5	0
6.	Вишки мисливські	8	7	1
7.	Біополя, (га)	14,0	14,0	0
8.	Місце для розробки добутої дичини	2	2	0
9.	Місця відпочинку мисливців	2	2	0

Біотехнічні заходи забезпечують збереження та відновлення чисельності популяцій диких тварин і птахів, що підтримує екологічну рівновагу в регіоні та біорізноманіття. Завдяки створенню природних і штучних умов (годівниці, солонці, штучні водойми тощо), тварини мають доступ до необхідних ресурсів для виживання, що сприяє їхньому здоров'ю та природному розмноженню. Раціональне використання біотехнічних заходів сприяє довготривалому функціонуванню господарства з урахуванням принципів сталого розвитку та зменшення впливу на навколишнє середовище. Ефективне використання біотехнічних заходів підвищує авторитет мисливського господарства «Барс» як екологічно відповідального та інноваційного підприємства, що залучає більше відвідувачів та інвесторів.

1. Бондаренко В. Д. Біотехнія : навч. посіб. Львів : ІЗМН, 1998. Ч. 1. 200 с.; Львів : ІЗМН, 2002. Ч. 2. 352 с.
2. Новіцький Р. О., Домніч В. І. Основи мисливствознавства : навч. посіб. Д. : Артлогос, 2011. 72 с.
3. Делеган І. С., Делеган І. І. Біологія лісових птахів і звірів : навч. посіб. Львів : Поллі, 2005. 600 с.
4. Лебедева Н. І., Петриченко В. В. Біотехнія : навч.-метод. посіб. до лабораторних робіт. Запоріжжя : ЗНУ, 2008. 90 с.
5. Хоєцький П. Б., Копій С. Л., Фізик І. В., Агій В. О., Сухович В. М. Лісомисливське господарство : підручник. Львів : СПОЛОМ, 2022.
6. Шейгас І. М., Гудзь І. М. Особливості та перспективи розвитку мисливського господарства України у період реформування галузі. *Науковий вісник НЛТУ України* : зб. наук.-техн. праць. Львів : РВВ НЛТУ України, 2006. Вип. 16.3. С. 47–52.